

syöjätär

2009 – 2011

Vihreät Naiset ry | Gröna Kvinnor rf

**Vihreiden Naisten
poliittinen ohjelma 2009 – 2011**

Suffrageteista suvaukseen

Suffragetit eli naisasianaiset taistelivat naisten oikeuksien puolesta 1900-luvun alussa. Suffragetti on nimitys, jota käytettiin naisten äänioikeutta vaatineista naisaktivisteista, jotka kannattivat myös suoraa toimintaa. Sukupuolivai-
kutusten arviointi eli suvaus on 2000-luvun työväline, jolla päätösten vaikutuksia eri sukupuolille voidaan arvioida. Talousarvion suvaamisella voidaan selvittää, kohdentuvatko verorahat tasapuolisesti naisille ja miehille. Sukupuolittuneet asenteet eivät ole sadassa vuodessa muuttuneet pelkillä sanoilla, siksi tarvitaan myös tekoja, kuten tasa-arvoa edistävää lainsäädäntöä.

Vihreiden Naisten ensimmäisen naispoliittisen ohjelman kirjoittaminen käynnistettiin edellisen puheenjohtajamme Mari Puoskarin esityksestä alkuvuodesta 2009. Ohjelmatyön vetäjäksi valittiin Vihreiden Naisten varapuheenjohtaja Maija Airas-Hyödynmaa. Naispoliittinen ohjelma oli valmis hyväksyttäväksi noin yhdeksän kuukauden kuluttua syyskokouksessa Lahdessa. Täsmälleen samana päivänä 18.10.2009 työryhmän puheenjohtaja synnytti esikoistyttärensä Kätilöopistolla. Aikamoinen saavutus yhdelle naiselle – lämmin halaus ja kiitos Majalle!

Vihreiden Naisten poliittisen ohjelman painopisteiksi valittiin sukupuolen merkitys ympäristömuutoksen torjunnassa ja naisten osuus päätöksentekijöinä. Me tiedämme, että ilmastonmuutoksen vaikutukset romahduttavat naisten elämänlaatua erityisesti köyhissä maissa. Tulvan pyyhkäistessä kylän alleen uimataidottomat ja lasten kanssa kotona olevat naiset pelastuvat harvemmin kuin miehet. Mutta tiedämmekö miksi Estonian onnettomuudessa pelastuneista 111 oli miehiä ja vain 26 naisia?

Poliittisen ohjelmatyön vaikeutena on mukaan otettavien asioiden runsaus, ei niiden puute. Emme pyrkineet kirjoittamaan maailmoja syleilevää, kaiken kantaan ottavaa romaania, emmekä halunneet kirjoittaa ympäristötietoisien naisten kärsimyshistoriaa. Vihreiden Naisten vahvuutena on pitää esillä naisten kokemuksiin tukeutuvia naisnäkökulmia. Halusimme tehdä ohjelman, joka kertoo, miksi Vihreät Naiset ry on olemassa ja mihin naisjärjestöjä edelleen tarvitaan.

Kiitos jokaiselle ohjelman kirjoittamiseen osallistuneelle, erityisesti työryhmän jäsenille ja aktiiviselle syyskokousväelle!

Sirpa Hertell
Vihreät Naiset ry:n pääsihteeri

Sisällys

1. Suffragetit ja feministit

Vuosisadan alun naisasianaiset

Vihreät feministit

2. Naisia lisää päätöksentekoon

Kiintiöitä tarvitaan

Vihreät toimii kuten puhuu

Naiset puuttuvat kuntien huippupaikoilta

Tasa-arvoa eduskuntaan

Tasa-arvoa koko Eurooppaan

3. Ympäristönmuutos ja sen torjunta

Nainen ilmastonmuutoksen keskipisteessä

Liikenne ja yhdyskuntasuunnittelu

Nainen bussissa – mies ratissa

Ydinvoimasta uusiutuvaan energiaan

Arjen valintojen merkitys ratkaisee

4. Koulutus ja työelämä

Nainen saa samasta työstä vähemmän palkkaa

Tasa-arvo ja yhdenvertaisuus työelämässä

Kuka hoitaa lapset

Tasa-arvotyö- ja yhdenvertaisuustyö

5. Talous ja toimeentulo

Lapsiperheiden taloudellinen asema

Vaurauden sukupuolittuminen

Sosiaaliturvaa myös yrittäjille

6. Naisiin kohdistuva väkivalta, prostituutio ja ihmiskauppa

Nainen ei saa olla nyrkin eikä kaupan kohde

Näin kasvatamme vihreitä feministejä

Vihreiden naisten poliittinen ohjelma 2009 - 2011

Vihreiden Naisten poliittisen ohjelman tavoitteena on antaa raamit Vihreät Naiset ry:n hallituksen työskentelylle, avata naistoiminnasta kiinnostuneille järjestön toiminnan poliittista sisältöä ja kertoa, miksi Suomessa ja Vihreissäkin on tarvetta tukea naisten poliittista osallistumista.

Historiallisesti sukupuolittuneet rakenteet ovat syrjineet naisia ja tyttöjä. Naisilla on edelleen keskimäärin vähemmän valtaa, taloudellista liikkumavaraa ja mahdollisuuksia vaikuttaa elämäänsä kuin miehillä. Naiset joutuvat miehiä useammin lähisuuhdeväkivallan kohteiksi, ja ulkonäköön kohdistuvat paineet voivat näkyä mm. syömishäiriöinä. Lapsiperheissä nainen vastaa useimmiten sekä lasten hoidosta että kotitöistä, ja pitkät kotonaolojaksot heikentävät naisten työuraa ja eläkekertymää. Naistenkin kesken erot ovat suuria: vammainen, etniseen vähemmistöön tai seksuaalivähemmistöön kuuluva tai transsukupuolinen nainen kohtaa niin koulussa, työssä kuin palvelujen käyttäjänä syrjintää ja esteitä useammin kuin valtaväestöön kuuluva nainen.

Sekä naiset että miehet voivat joutua sukupuolensa perusteella syrjityksi. Vihreiden Naisten näkemyksen mukaan epätasa-arvo kohdistuu kuitenkin naisiin useammin ja monella tavalla kasaantuneena syrjintänä. Viime aikojen tasa-arvokeskustelua on värittänyt uudella tavalla aktiivinen miesnäkökulma ja toisaalta sukupuolineutraalisuuden ihannoiti. Tasa-arvon tulee olla molempien sukupuolten asia, mutta naisjärjestön tehtävä on keskittyä parantamaan naisten asemaa ja mahdolli-

suuksia toimia ja käyttää oikeuksiaan.

Vihreät Naiset haluaa painottaa sitä, että perinteisesti varsin neutraaleiksi ymmärretyissä ympäristökysymyksissä ja ilmastonmuutoksen torjunnassa sukupuolellakin on merkitystä. Tasa-arvopolitiikan keskeinen haaste ei ole sukupuoli-neutraalisuuden nimissä ajaa täsmälleen samoja oikeuksia ja velvollisuuksia kaikille, vaan tunnistaa sukupuolten yksilöllinen erilaisuus ja sen mukaisesti etsiä sääntöjen sijaan joustavia keinoja, jotka ottavat huomioon ihmisten elämänsäkaaret sekä sosiaaliset, kulttuuriset ja taloudelliset erot niin, että todellinen tasa-arvo edistyy.

Tällä ohjelmalla halutaan aktivoida politiikassa jo toimivia vihreitä naisia heittäytymään rohkeasti ja ennakkoluulottomasti poliittisen vaikuttamisen haasteisiin. Haluamme rohkaista uusia naisia mukaan yhteiskunnalliseen vaikuttamiseen. Niin paikallisessa järjestötoiminnassa kuin kunnanvaltuustoissakin on toiminnalle asetettava ajankohtaiset ja seurantakelpoiset sisällölliset tavoitteet. Ensimmäisessä Vihreiden Naisten poliittisessa ohjelmassa haluamme keskittyä sellaisiin poliittisiin teemoihin, jotka ovat selkeästi sukupuolittuneita.

Ohjelma on hallituskauden mittainen eli asetettu vuosille 2009 -2011. Vihreiden naistoimintaa ohjaa kirjaus naistoiminnan rahoituksesta, sillä hallitusohjelman mukaan puoluetuesta 12 % on käytettävä naistoiminnan tukemiseen. Tuen käyttöä ja sen tarkoituksen mukaista kohdentumista valvotaan mm. ministeriön erityistilintarkastuksella.

SUFFRAGETEISTA SUVAUKSEEN – Naisten oikeuksien historiaa

1. Suffragetit ja feministit

Vuosisadan alun naisasianaiset

Ensimmäisenä maailmassa ja jo reilut 100 vuotta sitten suomalaiset naiset pääsivät äänestämään naista. Naisasianaiset eli suffragetit olivat sinnikkäitä naisten oikeuksien ajamisessa ja tekivät historiaa. Me suffragettien jälkeläiset olemme päässeet helpommalla. Viisitoista vuotta sitten saimme tasa-arvolakiin kiintiöt, jotka mullistivat kuntien päätöksenteon. Suomalainen tasa-arvo on hyvää pohjoismaista tasoa, ja Eurooppa kirii meitä

kiinni. Tasa-arvo Suomessa ei ole sadassakaan vuodessa edistynyt riittävästi. Yhä tarvitaan määrätietoista ja voimakastahtaista tasa-arvotyötä.

Vihreät feministit

Vihreät Feministit perustettiin Kojjärven innoittamana vuonna 1986. Jo silloin vihreät naiset osallistuivat niin kotimaiseen kuin kansainväliseenkin naistoimintaan aktiivisesti. Tämän yhteistyön innoittamana kotimatalla Naisten Maailmanko-

kouksesta Moskovan junassa perustettiin NYTKIS – naisjärjestöt yhteistyössä. Vihreät Naiset ry:n perustaminen 1994 yhdisti Vihreät Feministit ja Vihreän Liiton naisrahaston naiset saman yhdistyksen alle. Alusta asti Vihreät naiset ovat halunneet pysyä ihmisen lähellä ja vallan ytimessä. Siksi toiminnan painopiste on ollut vaaleissa, ja erityisesti kunnallisvaaleissa. Kunnallisvaaleissa Vihreiden Naisten ehdokkaita on tuettu niin kouluttamalla kuin avustamalla tilaisuuksien järjestämisessäkin.

Yhteistyö muiden naisjärjestöjen kanssa laajentaa tasa-arvotyön näkökulmaa, vaikka toiminnan lähtökohdaksi pitääkin olla tiivis ja saumaton yhteistyö emopuolueen eri toimijoiden kanssa.

Vuonna 2009 Vihreät Naiset ry on kuudensadan jäsenen ja seitsemäntoista paikallisyhdistyksen valtakunnallinen järjestö, joka tarjoaa tasa-arvopoliittisen foorumin erilaisille ja eri-ikäisille naisille

2. Naisia lisää päätöksentekoon

Vihreät toimii kuten puhuu

Moni puolue kirjaa tasa-arvotavoitteet ohjelmaansa, mutta käytännössä johtopaikalle nousee pääasiassa miehiä. Lokakuun 2008 kunnallisvaaleissa valituista valtuutetuista naisia on 36,7 %. Ainoa naisemmistöinen valtuutettujen joukko on vihreillä, joista noin kaksi kolmesta on naisia.

Vihreiden äänestäjistä enemmistö on naisia. Vihreän puolueen jäsenistä naisia on 59 % ja miehiä 41 %. Vihreillä naisilla on niin puolueessa kuin eduskunnassakin hyvät mahdollisuudet edetä merkittävään asemaan.

Vihreiden molemmat ministerit ovat naisia, eduskuntaryhmän puheenjohtajistossa kolmesta jäsenestä kaksi on naista ja lakivaliokunnan puheenjohtaja on nainen. Sama linja näkyy puolueen omissa elimissä: puolueen puheenjohtajistossa neljästä kaksista on naisia, joista toinen puolueen puheenjohtaja. Työryhmien puheenjohtajista on naisia 12 ja miehiä 11.

Vihreiden 12-jäseniseen puoluehallitukseen on sääntöjen mukaan valittava tasapuolisesti naisia ja miehiä niin, että kumpiakin on hallituksen jäsenenä vähintään viisi. Vastaavasti puoluevaltuuskuntaan valitaan tasapuolisesti naisia ja miehiä niin, että kumpiakin on vähintään 16.

Puoluekokoukseen osallistuvista oli kevään 2009 kokouksessa naisia 70 % ja miehiä 30 %. Kuitenkin naiset käyttävät puoluekokouksessa vähemmän puheenvuoroja kuin miehet. Vaatimattomuus ei ole hyve, jos tavoitteena on muuttaa maailmaa; siksi Vihreät Naiset ry kouluttaa jäseniään esiintymistaidoissa ja rohkaisee puheenvuorojen pitämisessä. Kevään 2009 Vihreiden puo-

Valtuutetut puolueen ja sukupuolen mukaan vaaleissa 2008

Puolue	Naiset %	Miehet %
Keskusta	34	66
Kokoomus	36	64
SDP	41	59
Vihreät	64	36
Vasemmisto	33	67
PerusS	21	79
KD	43	57
RKP	38	62
Muut	35	65
yhteensä	37	63

Nainen ilmastonmuutoksen keskipisteessä

luekokouksessa naiset käyttivät 56 puheenvuoroa ja miehet 60, vaikka kokousedustajista naisia oli selvä enemmistö.

Vihreitä naisia huolestuttaa myös maahanmuuttajataustaisten edustajien sekä vammaisten näkymätön asema poliittisessa toiminnassa. Kannustamme jatkossakin maahanmuuttajia, vammaisia sekä muihin vähemmistöihin kuuluvia naisia asettumaan ehdolle vaaleissa ja tarjoamme heille tukea vaalityöhön.

Vaikka naiset ovat hyvin edenneet Vihreissä, tarvitaan lisää naisten osaamista ja asiantuntemusta asioiden valmisteluun ja päätöksenteon kaikille tasoille.

Naiset puuttuvat kuntien huippupaikoilta

Vuonna 1995 voimaan tulleen tasa-arvolain kiintiöpykälän (L206/1995, 4a §) mukaan kunnallisissa toimielimissä, pois lukien valtuustot, tulee olla sekä naisia että miehiä kumpiakin vähintään 40 prosenttia. Naisten osuus kokonaisuutena ja erityisesti teknisen sektorin lautakunnissa on kasvanut, ja vastaavasti miesten osuus sosiaalilautakunnan jäsenistä lisääntynyt. Koska kiintiöt eivät koske puheenjohtajistoa, on kaikista kaupungin- tai kunnanhallitusten puheenjohtajista 79 % miehiä.

VIHREÄT NAISAT VAATII, että tasa-arvolain kiintiöpykälän henkeä sovelletaan myös kunnanhallitusten, valtuustojen ja lautakuntien puheenjohtajuuksiin. Myös työryhmiä ja ohjausryhmiä perustettaessa on huomioitava sukupuolten välinen tasa-arvo.

Tasa-arvoa eduskuntaan

Eduskuntaan valittiin viime vaaleissa 84 naista ja 116 miestä. Suomessa puolueet nimeävät kansanedustajaehdokkaat ja ehdokasasettelulla on merkitystä myös lopputuloksen kannalta; mitä tasapuolisempi ehdokasasettelu on sitä tasaisemmin myös miehiä ja naisia valitaan.

Eduskunnan valiokuntakuulemisissa kuultavien asiantuntijoiden sukupuolijakaumaa on kartoitettu, ja todettu, että vain yksi kolmesta asiantuntijalausunnosta on naisten antama.

VIHREÄT NAISAT VAATII, että niin eduskunnassa kuin asiantuntijoita lähettävissä tahoissakin kiinnitetään huomioita sukupuolten välisen tasa-arvon toteutumiseen myös valiokuntakuulemisissa. Eduskunnan tulee ottaa huomioon sukupuolinäkökulma kaikessa toiminnassaan.

Tasa-arvoa koko Eurooppaan

Kesäkuun 2009 europarlamenttivaaleissa Suomi teki Euroopan ennätyksen äänestämällä naisille kahdeksan paikkaa kolmestatoista eli Suomessa valituista europarlamentaarikoista on 61 % naisia. Ruotsi tuli toiseksi 56 prosentilla ja Viro kolmanneksi 50 prosentilla valittujen naisten määrässä.

Euroopan Unionissa kokonaisuudessaan tilanne ei näytä naisten parlamenttiedustuksen kannalta yhtä valoisalta. EU:n 24 jäsenmaassa parlamenttiin valittiin miesenemmistö ja vain kahdesta maasta naisemmistö. Maltalta parlamenttiin ei valittu yhtään naista. Kokonaisuudessaan parlamentin edustajista 65 prosenttia on miehiä ja 35 prosenttia naisia. Naisten osuus parlamentissa kasvoi viime kaudesta hiukan.

Enemmistö eurooppalaisista miehistä (71 %) ja naisista (77 %) katsoo, että miehet hallitsevat politiikkaa. Vielä suurempi osa uskoo, että poliitikanteko muuttuisi, mikäli päättäjien joukossa olisi enemmän naisia. Myös komission tulisi edustaa tasapuolisesti kaikkia kansalaisiaan, siksi jäsenmaiden on toivottu nimittävän sekä nais- että miesehdokkaita EU komissaariksi. Silti Euroopan Unionin huippupaikoille on toistuvasti ehdolla yksinomaan miehiä. **VIHREÄT NAISAT VAATII, että myös Suomi esittää EU-komissaariksi sekä nais- että miesehdokasta.**

Eurooppalaisen tasa-arvon peruskirjan tarkoituksena on tuoda tasa-arvolainsäädäntö ja kansainväliset sopimukset osaksi kuntien päätöksentekoa ja auttaa tunnistamaan sukupuolirooleihin liittyvät ennakkokäsitykset.

VIHREÄT NAISAT VAATII, että kaikissa valtuustoissa ja maakuntien liitoissa hyväksytään eurooppalainen tasa-arvon peruskirja.

3. Ympäristönmuutos ja sen torjunta

Ilmaston- ja ympäristönmuutosten vaikutukset näkyvät selvimmän köyhissä ja vähemmän kehittyneissä maissa. Pakolaisuus, puhtaan juomaveden puute tai polttopuiden loppuminen ovat erityisesti kehitysmaiden ongelmia. Haitat kohdentuvat maantieteellisesti katsoen kovin epätasa-arvoisesti, mutta epätasa-arvo on nähtävissä myös sukupuolten kesken. Ilmastonmuutos romahduttaa etenkin naisten elämänlaatua. Jo tähänastinen tutkimus osoittaa, että ilmastonmuutoksen vaikutukset kohdistuvat voimakkaammin naisiin kuin miehiin.

VIHREÄT NAISAT VAATII, että ilmastonmuutoksen sukupuolivaikutuksia tutkitaan, ja että Suomen kehitys yhteistyömäärärahoista rahoitettaviin ympäristöalan hankkeisiin sisältyy aina sukupuolivaikutusten huolellinen arviointi.

Ilmaston- ja ympäristönmuutos vaikuttaa siis eri tavoilla eri sukupuoliin. Kuitenkin kansainvälisten ympäristökokouksien osallistujista vain 25 % on naisia ja vain 10 % ympäristökokousten puheenjohtajista on naisia. Kokousvaltuuskuntien puheenjohtajiksi tulisivat nimetä entistä enemmän naisia.

Liikenne ja yhdyskuntasuunnittelu Nainen bussissa – mies ratissa

Liikenne- ja yhdyskuntasuunnittelun osalta on tärkeää huomata, että päätöksiin liittyy myös tasa-arvovaikutuksia. Miesten ja naisten liikennekäyttäytyminen kuormittaa ilmastoa selvästi eri tavoin. Mahdollisten ruuhkamaksujen maksajiksi joutuisivat useimmiten miehet. Joukkoliikennettä naiset taas käyttävät miehiä enemmän, joten sen parannukset kohdentuvat suurimmalta osin heihin.

Kunnilla on kaavoitusmonopoli; tiivistämällä kaupunkirakennetta ja rakentamalla palvelut ja asunnot joukkoliikennedyhteyksien ulottuville voidaan vähentää yksityisautoilua. Rakentamalla kattava kevyen liikenteen verkosto houkuttelee liikkumaan ekologisesti kävellen ja pyörällä. Kunnissa myös päätetään joukkoliikenteen palvelutasosta ja lippujen hinnoista, joilla ohjataan kaupunkiseuduilla joko yksityisautoilijoiksi tai joukkoliikenteen käyttäjiksi.

Yhdyskuntasuunnittelussa pitää olla tasa-arvonäkökulma, vaikka tämä helposti hämärtyy henkilöauton tuulilasin läpi katsottuna. Kotona lapsiaan hoitaville vanhemmille, lapsille ja vanhuksille koulujen, terveysasemien ja kauppojen läheisyydellä on suuri merkitys. Jalkaisin ja joukkoliikenteellä liikkuvalla kevyenliikenteen turvalliset yhteydet ja kävelytäisyydellä oleva lähikauppa ovat suorastaan elinehto.

VIHREÄT NAISAT VAATII, että naisten, vanhus-ten ja lasten mahdollisuuksia yhdyskuntasuunnitteluun on parannettava. Uudet asuinalueet on suunniteltava niin että joukkoliikenteen käyttö on helppoa ja edullista. Haja-asutusalueilla tulee ylläpitää toimivaa joukkoliikennettä esim. tilaus-takseilla ja kutsubusseilla.

Vihreät Naiset kannustaa politiikassa toimivia naisia hakeutumaan teknisen sektorin lautakuntien jäseniksi ja puheenjohtajiksi. Näin voidaan kasvattaa naisten asiantuntemusta maankäyttöön, kaavoitukseen, liikenteeseen, energiantuotantoon ja ympäristöön liittyvässä päätöksenteossa.

Ydinvoimasta uusiutuvaan energiaan

Enemmistö suomalaisista naisista vastustaa ydinvoiman lisärakentamista. Naisten kielteinen suhtautuminen ydinvoiman lisärakentamiseen on kasvanut entisestään, ja nyt jo 63 % naisista vastustaa uusien ydinvoimaloiden rakentamista. Vain 18 % naisista suhtautuu ydinvoimaan myönteisesti.

Naisten ydinvoiman vastustuksen taustalla on useimmiten huoli ydinjätteen loppusijoituksesta ja onnettomuuden mahdollisuudesta. Uraanin louhinta aiheuttaa vakavia ympäristöongelmia usein alkuperäiskansojen elinalueilla eikä ydinaseiden lisäämisen ja ydinergian käytön välistä yhteyttä ole voitu kumota. Naiset eivät halua jättää peruskallion uumeniin haudattavia ydinjätevarastoja tulevien sukupolvien vastuulle. Energiaa voidaan tuottaa myös aurinko- ja tuulivoimalla ja lisäämällä puuperäisten polttoaineiden, kuten hakkeen käyttöä.

VIHREÄT NAISAT VASTUSTAA ydinvoiman lisärakentamista. Ydinvoiman lisärakentamisen sijaan Vihreät Naiset vaativat energiansäästöä ja uusiutuvien energialähteiden käytön lisäämistä.

Kunnat ovat ympäristönmuutosten torjunnassa avainasemassa, sillä kuntien omistamien kiinteistöjen energiankulutuksella, kuntien tekemillä hankinnoilla ja kiinteistöjen korjausrakentamisella on suuri merkitys.

Siirtymällä kuntien ja kaupunkien omistamissa kiinteistöissä fossiilista polttoaineista uusiutuviin voidaan päästöjä vähentää oleellisesti.

VIHREÄT NAISAT VAATII, että kaikki kuntien korjaus- ja uudisrakentaminen on energiatehokasta ja uudet asuinalueet rakennetaan matala-energiaratkaisuihin. Kaikkien kuntien on myös tehtävä tavoitteellinen ja seurantakelpoinen ilmastonmuutosstrategia.

Arjen valintojen merkitys ratkaisee

Ilmastonmuutoksen torjunnassa tarvitaan sekä teknisiä innovaatioita ja insinööriosaamista, että arjen asiantuntemusta ja halua vaikuttaa omilla valinnoillaan. Naisten on tärkeää olla vaikuttamassa molemmiin tavoin – aivan kuten miestenkin.

Kodin päivittäisistä hankinnoista vastaavat pääasiassa naiset. Naiset päättävät kotitalouskoneiden, elintarvikkeiden ja huonekalujen hankinnasta useammin kuin miehet. Näillä pienillä tuntuville päätöksillä on ympäristön kannalta suuri merkitys. Se valitaanko energiapihi pakastin, luomu- ja lähiruokaa tai kulutusta kestävä sohva vaikuttaa ympäristöömme.

Myös ruokailutottumukset ovat erilaiset miehillä ja naisilla: naiset syövät kasvispainotteisemmin kuin miehet. Vaikka naiset kuluttavat miehiä enemmän esimerkiksi vaatteisiin ja kosmetiikkaan, tuottavat miesten kulutustottumukset ja hankinnat kuitenkin kokonaisuutena naisia enemmän haitallisia kasvihuonekaasupäästöjä.

VIHREÄT NAISAT VAATII, että kouluissa ja muissa julkisissa työpaikoissa on lounaalla tarjolla myös kasvisruokavaihtoehto ja lisäksi tulee olla yksi kasvisruokapäivä vähintään kerran viikossa. Ruoan hankinnassa on suosittava lähi- ja luomuruokaa.

4. Koulutus ja työelämä

Naisten ja miesten keskituntipalkan ero on Suomessa suurempi kuin muissa EU-maissa keskimäärin. Tuoreen tutkimuksen mukaan EU:ssa naisten keskituntipalkka ennen veroja on keskimäärin 17 % alempi kuin miesten. Suomessa vastaava ero on 20 %.

Tasa-arvo ja yhdenvertaisuus työelämässä

Työmarkkinoiden jakautuminen mies- ja naisvaltaisiin aloihin esitetään useimmiten syyksi sukupuolten välisiin palkkaeroihin. Naiset hakeutuvat matalapalkkaisille hoiva- ja palvelualueille sekä julkiselle sektorille, kun puolestaan miehet ovat sijoittuneet paremmin palkatulle yksityiselle sektorille, ja erityisesti teollisuuden eri tehtäviin. Kuitenkin erityisesti korkeakoulutetuilla naisilla palkat ovat suhteessa matalammat kuin saman koulutuksen omaavilla miehillä. Miksi nainen ja mies eivät edelleenkään saa samasta työstä samaa palkkaa? Työntekijä- ja toimihenkilötasolla naiset työskentelevät samoissa tehtävissä noin 5-7 % huonommalla palkalla kuin miehet keskimäärin. Asiantuntija- ja johtotehtävissä naisen palkka on usein vastaavissa töissä vain 60 % miehen palkasta.

Tutkimusten mukaan naisten palkkapyynnöt ovat huomattavasti pienemmät kuin miesten, ja tästäkin syystä naisten palkkakehitys on heti valmistumisen jälkeen huonompi kuin miehillä. Naisten on opeteltava vaatimaan riittävän korkeaa palkkaa ja opittava arvostamaan ja hinnoittelemaan omaa osaamistaan.

Tasa-arvolain sisältö ei ole monillekaan tuttu. Työpaikoilla, joissa työskentelee vähintään 30 henkilöä, tulee tasa-arvolain mukaan tehdä tasa-arvosuunnitelma, jossa vähintään joka toinen vuosi kartoitetaan miesten ja naisten palkkaeroja palkkakartoituksella. Monilla työpaikoilla tasa-arvosuunnitelman teko on laiminlyöty tai ainakaan miesten ja naisten palkkaeroja ei ole arvioitu lain vaatimalla tasolla. Tämän hetkellä tasa-arvovaltuutetun toimiston resursseilla itsenäiseen valvontaan ei ole mitään mahdollisuutta ja siksi virkoja tulee lisätä.

VIHREÄT NAISAT VAATII, että tasa-arvovaltuutetun toimiston resursseja tulee huomattavasti lisätä nykyisestä, jotta tasa-arvovaltuutettu voisi aktiivisemmin valvoa samapalkkaisuuden edistämistä sekä tasa-arvolain noudattamista.

Tutkimusten mukaan seksuaali- ja sukupuoli-vähemmistöjen työelämäasema on valtaväestöön kuuluvia heikompi ja heihin kohdistuu huomattavan usein erilaista suoraa ja välillistä syrjintää. Etnisten vähemmistöjen, maahanmuuttajien ja vammaisten tilanteet ovat yhtä lailla vaikeita ja jokaiseen ryhmään kohdistuvaan syrjintään liittyy omanlaisiaan erityispiirteitä.

VIHREÄT NAISAT VAATII, että yhdenvertaisuuslakia uudistettaessa vähemmistövaltuutetun toimiston toimenkuvaan lisätään myös seksuaalivähemmistöjen syrjinnän valvominen ja siihen puuttuminen.

Nainen saa samasta työstä vähemmän palkkaa

Ammattiyhdistysten edunvalvonnassa ei edelleenkään huomioida riittävästi sukupuolten asemaa ja erilaisten perheiden tarpeita työmarkkinoilla. Ay-toiminta on ylipäänsä hyvin miesvaltaista. Myös liitoissa, joiden jäsenistä suuri enemmistö on naisia, valtaa pitävät ja asioista päättävät useimmiten miehet.

VIHREÄT NAISET KANNUSTAA naisia hakeutumaan ay-tehtäviin. Vihreät Naiset vaatii sekä työntekijä- että työnantajajärjestöjä varmistamaan naisten osuuden myös johtotehtävissä esimerkiksi kiintiöiden kautta.

Ruotsissa jo vuodesta 2004 yritysten, joissa on enemmän kuin 10 työntekijää, on täytynyt vuosiraportissaan kertoa yrityksen johdon sukupuolijakauma. Norjassa puolestaan sukupuolikiintiöt on otettu käyttöön yritysten hallituksissa. Suomessa vuonna 2006 hallitus kehotti kirjeitse kaikkia valtion omistamia pörssiyrityksiä lisäämään naisten määrää hallituksissaan.

Keväällä 2009 vain yhtä suomalaista pörssiyritystä johti nainen ja vuonna 2008 pörssiyritysten hallituksissa naisia oli vain 12 % ja naisten osuus kaupunginjohtajista oli 11 %.

VIHREÄT NAISET VAATII sukupuolikiintiötä valtion omistamien yhtiöiden hallituksiin. Vihreät Naiset edellyttää, että työpaikoilla on kehitettävä työn ja perheen yhteensovittamista helpottavia käytäntöjä kuten joustavia työaikoja. Näin voidaan edistää perheellisten naisten urakehitystä ja edesauttaa vanhemmuuden tasa-arvoista jakamista.

Kuka hoitaa lapset

Perhevapaat ovat kummankin vanhemman yhtäläinen oikeus, mutta Suomessa tasa-arvoinen vanhemmuus ei ole toteutunut perhevapaiden osalta. Nykyisen lainsäädännön mukaan vanhempainpäiväraha-kausi kestää yhteensä noin 10 kk. Noin 4 kuukauden äitiysrahakauden jälkeen maksetaan joko äidille tai isälle vanhempainrahaa noin 6 kk. Vanhempainvapaan jakamiseen kannustetaan antamalla isille porkkanaksi ns. isäkuukausi. Kuitenkin vuonna 2008 isäkuukauden käytti vain joka viides vanhempainpäivärahaa saanut isä.

Vanhempainpäiväraha-kauden päättyessä on äidillä tai isällä oikeus hoitovapaaseen siihen saakka, kunnes lapsi on täyttänyt kolme vuotta. Vuonna 2005 hoitovapaalla oli vajaat 50 000 vanhem-

paa, joista isä oli vain reilu 1000. Kun perhevapaat jäävät käytännössä vain äidin oikeudeksi tai velvollisuudeksi, tarkoittaa se sitä, että synnytysikäinen nainen nähdään riskinä työnantajalle. Tämä vaikeuttaa nuorten naisten etenemistä uralla ja lisää perusteettomia määräaikaisia työsuhteita.

Islannissa, jossa osa vanhempainvapaakuukausista on kiintiöity vain isien käyttöön, yli 80 % isistä on käyttänyt tätä mahdollisuutta hoitaa lapsiaan kotona. Tällaiseen tasa-arvoiseen vanhemmuuden jakamiseen tulee pyrkiä myös Suomessa, jotta äidit ja isät olisivat työmarkkinoilla tasavertaisempia. Miesten vanhempainvapaalle ja hoitovapaalle jäämistä tulee tukea nykyistä paremmin.

VIHREÄT NAISET VAATII, että vanhempainvapaajärjestelmä tulee muuttaa siten, että 5 kuukautta vanhempainvapaasta annetaan äidin käyttöön, 5 vanhempien yhteiseksi jaettavaksi ja 5 kuukautta isän käyttöön. Edellä mainittu vanhempainvapaajärjestelmä tulee ulottaa myös samaa sukupuolta olevien vanhempien perheisiin.

VIHREÄT NAISET VAATII, että myös hoitovapaajärjestelmää tulee muuttaa vastaavasti niin, että alle 3-vuotiaan lapsen hoitovapaasta annetaan 1/3 äidin käyttöön, 1/3 isän (tai synnyttäneen äidin muun puolison) käyttöön ja 1/3 vanhempien yhteiseksi jaettavaksi. Yhden vanhemman perheissä sekä vanhempainvapaan että hoitovapaan tulee olla täysmääräisesti lapsen ainoan vanhemman käytössä.

Tasa-arvotyö- ja yhdenvertaisuustyö

Suomessa on vuosikausia kannustettu tyttöjä ja poikia hakeutumaan jakouluttautumaan aloille, joita pidetään heidän sukupuolelleen epätyypillisinä. On tärkeää, että opettajat tiedostavat suuren valtansavaiikuttaa nuoren kiinnostuksen kohteisiin ja välttävät stereotyyppisiluoitteluja naisten ja miesten töihin tai opiskelupaikkoihin. Sukupuolentasa-arvon on oltava lähtökohtana kaikkien kouluaineiden oppisisällöissäkään opetusmenetelmien ja oppimateriaalien laatimisessa ja valinnassa.

VIHREÄT NAISET VAATII, että koulujen tasa-arvotyötä ja koulutuksensegregaation purkamista tulee edistää systemaattisesti koulujenopetussuunnitelmia uudistettaessa. Opettajille pitää järjestää säännöllisesti tasa-arvo- ja suvaus- eli sukupuolivaikutusten arvioinninkoulutusta.

Koulujen opetussuunnitelmien laatimisessa tulee kiinnittää enemmän huomiota aktiiviseen syrjinnän torjumiseen kouluissa. Syrjäytymisen ehkäisy ja syrjinnän torjuminen eivät ole sama asia. Syrjinnän vastainen toiminta on sekä aktiivista oman toiminnan parantamista että syrjintää kokevien ryhmien auttamista.

VIHREÄT NAISET VAATII myös, että maahanmuuttajanaisten erityistarpeet onhuomioitava ja heille on tarjottava joustavaa ja heidän tarpeisiinsa sopivaa koulutusta ja toimintaa.

5. Talous ja toimeentulo

Lapsiperheiden taloudellinen asema

Vihreät Naiset ei kannata perheerotusmalliin siirtymistä. Perheerotus kannustaisi toista vanhempaa hoitamaan lasta kotona ja toista vanhempaa puolestaan tekemään pitkiä työpäiviä. Käytännössä perheerotus tarkoittaisi tulonsiirtoa naisilta miehille, koska pienipalkkaiset naiset jäisivät vielä pienemmälle kotihoidontuella, josta hyödyn keräisivät korkeampana nettopalkkana ja eläke-etuina heidän jo muutenkin korkeampipalkkaiset miehensä. Suomessa ei ole tutkittu tarpeeksi perheiden sisäistä tulonjakoa. Jos puolisoilla on erillistalous, saattaa kotihoidontuella elävä puoliso olla vaikeassa taloudellisessa asemassa.

VIHREÄT NAISET VAATII Sosiaali- ja terveystieteiden ministeriöltä selvitystä perheiden sisäisestä tulojen ja menojen jakautumisesta.

Perheerotuksesta hyötyisivät eniten ne, joilla puolisoiden välinen tuloero on kaikkein suurin. Lapsiperheistä vaikein taloudellinen tilanne on kuitenkin yksinhuoltajaperheissä.

Perheerotuksen sijaan Vihreät Naiset ehdottaa lapsivähennyksen palauttamisen selvittämistä.

VIHREÄT NAISET VAATII, että lapsilisän yksinhuoltajakorotusta ei oteta tulona huomioon toimeentulotukea myönnettäessä niissä perheissä, joissa asuu vain yksi aikuinen.

Vaurauden sukupuolittuminen

Köyhyys naisistuu monesta syystä. Pienistä palkoista saa pientä eläkettä. Yhä suurempi osa

Kiintiötä tarvitaan

eläkeläisistä on naisia ja kotona tehdystä työstä ei eläkettä juuri kerry. Avioerossa pitkään kotona ollut äiti voi jäädä taloudellisesti heikoille, jos työuraa ei ole eikä eläkettä ole kertynyt, mutta harvoin siitä huolimatta miestä määrätään maksamaan entiselle vaimolleen elatusmaksua. Suuri osa pienituloisista eläkeläisistä on naisia. Vihreät Naiset ovat tyytyväisiä että vuonna 2011 voimaan tuleva takuueläke tulee parantamaan kaikkein pienituloisempien eläkeläisten toimeentuloa.

Uusi piirre naisten työelämässä on, että naiset irtisanoutuvat tai jäävät vapaalle töistä toimiakseen omaishoitajina. Tämä laskee heidän tulotasaan ja vähentää tulevaa eläkettä. Yhteiskunnan ei tule vastikkeetta sysätä naisten harteille tehtäviä, jotka kuuluvat yhteiskunnan hoidettavaksi.

Omaisuus on jakautunut Suomessa eriarvoisesti, vaikka lainsäädännössä tasa-arvo onkin lähtökohta. Tutkimusten mukaan avioparien omaisuus on edelleen pääasiassa miesten nimissä. Puolisoiden kesken omistaminen ei siis ole tasa-arvoista, vaikka naiset käyvät työssä ja kartuttavat varallisuuttaan kuten miehetkin. Avioerotilanteessa myös avio-oikeuden poissulkevalla testamentilla turvataan omaisuuden säilyminen perinnön saajalla yksin.

Jos naisen asema avioliitossa ja varsinkin avioliiton purkautuessa voi olla heikko, tilanne on vielä huonompi avoliitossa. Avopuolisot eivät ole kovin hyvin tietoisia asemastaan avoliitossa, eikä avopuolisoiden asema olekaan vielä lailla turvattu.

Jo joka viides pariskunta elää avoliitossa Suomessa. VIHREÄT NAISET kiirehtii lainsäädännön korjaamista avoparien oikeudenmukaisen kohtelun varmistamiseksi yhteistalouden purkautuessa.

Sosiaaliturvaa myös yrittäjille

Suurin osa yksinyrittäjistä on naisia ja yksin yrittäjien pyrittävien naisten sosiaaliturva on heikko. Etenkin taloudellisessa taantumassa pienillä yrityksillä on kuitenkin entistä suurempi merkitys yrittäjyyden ja työllisyyden edistämiseksi.

Yrittäjän sairauspäivärahan omavastuuosuus on nykyisin 1+3 päivää, eli juuri sen verran, mitä keskimääräinen flunssa tai vatsatauti kestää. Siksi moni yksinyrittäjä joutuu perumaan sovitut työt ilman korvausta. Yksinyrittäjältä puuttuvat monet muut sellaiset oikeudet ja etuudet, joita suurempien yritysten yrittäjillä ja työntekijöillä on kuten lounassetelit tai oikeus vähentää ennaltaehkäisevän terveydenhuollon kustannukset.

Yrittäjällä ei myöskään ole mahdollisuutta saada töistä vapaata sairaan lapsen hoidon järjestämistä varten, kuten palkansaajilla yleensä on. Yksi keino parantaa tilannetta olisi järjestää yksinyrittäjille valtion tukemaa kuntoutusta ja lomaa samaan tapaan kuin maatalousyrittäjille. Parempi sosiaaliturva helpottaisi myös ryhtymistä yrittäjäksi.

VIHREÄT NAISET VAATII yrittäjän sairauspäivärahan karenssiajan lyhentämistä yhteen päivään ja valtion tukemaa kuntoutusta ja lomaa samaan tapaan kuin maatalousyrittäjillä.

Myös vanhemmuuden kustannukset koituvat tällä hetkellä suurelta osin naisia työllistävien yritysten kontolle. Erityisen raskas kustannus on pienille siivous-, kampaamo- ja hyvinvointipalveluja tarjoaville yrityksille. Arvioiden mukaan jokainen raskaaksi tuleva työntekijä maksaa työnantajalle noin 8000 euroa ja aiheuttaa huomattavasti lisätöitä.

VIHREÄT NAISET VAATII, että vanhemmuuden kustannukset jaetaan tasan kaikkien työnantajien kesken.

Takuueläkkeen kautta kohti perustuloa

Vihreät Naiset kannattaa paremman sosiaaliturvan ja oikeudenmukaisempien työmarkkinoiden perustaksi perustulomallia. Takuueläke on hyvä alku kohti laajempaa perustuloa. Perustulo korvaisi sosiaaliturvan vähimmäisetuudet ja vähentäisi turhaa hallintoa. Pätkätyöläisten, projektityötä tekevien ja yrittäjien sosiaaliturva saataisiin perustulomallilla paremmaksi. Tämä uudistus edesauttaisi erityisesti naisia, koska määräaikaissa töissä toimivat suurena enemmistönä naiset. Perustulolla helpotettaisiin ihmisten elämää, ja tehtäisiin myös lyhyiden tai osa-aikaisten töiden vastaanottaminen kannattavaksi.

Nainen ei saa olla nyrkin eikä kaupan kohde

6. Naisiin kohdistuva väkivalta, prostituutio ja ihmiskauppa

Naisiin kohdistuva väkivalta on ihmisoikeusloukkaus ja monet kansainväliset sopimukset, kuten YK:n naisten oikeuksien sopimus (CEDAW-sopimus) sitovat myös Suomea. Hallituksen tavoitteena on naisiin kohdistuvan väkivallan ehkäisy ja mm. Tasa-arvoasian neuvottelukunta tekee arvokasta väkivallan ehkäisytyötä.

Parisuhteessaan väkivaltaa on kokenut Suomessa noin 20 % naisista. Väkivalta aiheuttaa sekä fyysisiä että henkisiä kärsimyksiä uhreilleen, mutta myös taloudellisia menetyksiä yhteiskunnalle. On arvioitu, että väkivallasta aiheutuvat kustannukset suomalaiselle yhteiskunnalle voivat olla jopa 90 miljoonaa euroa vuodessa. Kuluja aiheutuu mm. sairaanhoidosta ja työstä poissaoloista. Silti naisiin kohdistuva väkivalta oli pitkään aihe, josta ei juurikaan avoimesti puhuttu. Myös naisista väkivallan tekijöinä on alettu puhua vasta viime aikoina.

Tutkimusten mukaan naiset kertovat kokeestaan väkivallasta läheisille ystävilleen, mutta viranomaisilta avun hakeminen on vaikeaa. Vihreät Naiset kehottaa kuntia kiinnittämään nykyistä enemmän huomiota naisten kohtaamaan väkivaltaan esimerkiksi sisällyttämällä neuvola-, terveyskeskus- ja sairaalakäynteihin rutiininomaisen kysymys väkivallan kohtaamisesta.

VIHREÄT NAISET ESITTÄÄ, että hallituksen tasa-arvo-ohjelmassa naisiin kohdistuvan väkivallan vastaisen ohjelman voimassaolo ulotetaan yli hallituskausien, jotta työn jatkuvuus turvataan.

Myös maahanmuuttajanaiset joutuvat valitettavan usein perheväkivallan uhreiksi ja joutuvat hakemaan turvakodeista apua. Heille avun hakeminen saattaa olla vaikeaa kulttuurisista syistä. Turvakotipalveluja tulee tarjota useilla kielillä. Turvakodeista on Suomessa ilmeinen pula ja alueelliset erot palvelujen tarjonnassa ovat suuret. Euroopan neuvoston suosituksen mukaan Suomessa pitäisi olla noin 500 turvakotipaikkaa, mutta paikkoja on arviolta vain 120 kolmessakymmenessä turvakodissa.

Lievä parisuhdeväkivalta johtaa harvoin syyteharkintaan, joten siltä osin olisi tarpeen muuttaa rikoksen tunnusmerkistöä. Seksuaalirikosten käsittelyssä esitetään usein stereotyyppisiä, uhria syyllistäviä ja traumatisoivia väitteitä, joilla vastuu tapahtuneesta rikoksesta pyritään siirtämään tekijältä uhrielle.

VIHREÄT NAISET VAATII, että viranomaisille tulee järjestää erityistä koulutusta, jotta seksistinen todistelu tunnistettaisiin paremmin ja osoitettaisiin myös tuomioistuinerusteluissa kielletyksi.

VIHREÄT NAISET VAATII, että turvakotien rahoitus turvataan ja niiden määrää tulee Suomessa lisätä vastaamaan tarvetta ja kansainvälisiä suosituksia. Lisäksi kuntien tulee huolehtia, että väkivallan tekijöille että väkivaltaa kohdanneille on saatavilla riittävästi palveluita ja neuvontaa.

Mainonnan pornografisoituminen on puhuttanut päättäjiä usein ja kaupunkien omien julkisten mainostilojen käytölle asetettavia kriteereitä tulee arvioida kaikissa kaupungeissa. Median rooli naisiin kohdistuvan väkivallan asennekasvatuksessa on oleellinen.

Ihmiskauppa, siihen liittyvä järjestäytyneet rikollisuus ja prostituutio ovat todellisuutta Suomessa. Vaikka lainsäädäntömme on prostituutiolle kielteinen, se ei poista ongelmaa, eikä seksiturismi ole vierasta suomalaisessakaan yhteiskunnassa. Prostituution ja naiskaupan vähentämiseen paras keino on naisten taloudellisen ja yhteiskunnallisen aseman parantaminen. Prostituutioon usein liittyvä huono-osaisuus, häpeä ja leimautuminen vaikeuttavat avun hakemista. Prostituotituna toimiville naisille tulee järjestää mahdollisuuksia erityiseen tukeen, matalan kynnyksen palveluihin, sekä tulkin käyttöön.

Paritus on Suomessa kiellettyä, mutta tuomioita on annettu harvoin. Laki, joka kieltää seksin oston parituksen ja ihmiskaupan uhreilta, on ollut voimassa vuodesta 2006 alkaen, mutta syytteitä ja siitä johtuen myös tuomioita on kertynyt melko vähän.

VIHREÄT NAISET VAATII, että poliisin ja syyttäjän on otettava vakavasti vuonna 2006 tehty uusi rikosnimike seksinostosta ihmiskaupan uhreilta ja selvitetävä näitä rikoksia niin, että myös oikeuskäytäntöä muodostuu.

Lisäksi VIHREÄT NAISET VAATII, että Suomeen säädetään Ruotsin ja Norjan mallinen seksinoston kokonaan kieltävä laki.

Näin kasvatamme vihreitä feministejä

Muutos lähtee meistä itsestämme, siitä, että olemme ylpeitä ollessamme naisia: äitejä, tätejä, mummoja ja tyttäriä. On tärkeää, että tytöistä kasvatetaan oman arvonsa tuntevia ja omaan itseensä tyytyväisiä naisia. Mainostoimistojen luomien täydellisten ja kauniiden unelmanaisten maailmassa ei ole helppoa kasvaa tasapainoiseksi aikuiseksi. Siksi tyttöjen voimaannuttaminen ja rohkaiseminen on vihreiden naisten tavoite.

Vihreät Naiset haluaa edistää sukupuolten tasa-arvoa tavalla, joka ottaa huomioon naisten erilaiset identiteetit ja elämänkaaret. Vihreille

naisille on tärkeää tunnistaa ja tehdä näkyväksi naisten moninaisuutta ja työskennellä naisten aseman parantamiseksi. Naisten tulee olla yhteiskunnassa keskenään tasa-arvoisessa asemassa riippumatta etnisestä taustastaan, seksuaalisesta suuntautumisestaan, iästään, terveydentilastaan tai sukupuolen ilmaisustaan.

Vuonna 2005 tasa-arvolakia muutettiin siten, että kiintiöt otettiin käyttöön julkisella sektorilla, jotta naiset ja miehet pääsevät tasaveroisesti osallistumaan yhteiskunnalliseen päätöksentekoon. Vihreät Naiset ovat olleet tyytyväisiä

kiintiöiden käyttöön julkisella sektorilla ja näkevät, että kiintiöihin tulisi kannustaa myös yksityisissä yrityksissä ja ay-liikkeessä. Kiintiöt yksin eivät takaa vaikuttamisen paikkaa politiikassa tai työelämässä, vaan naisten tulee hakea tukea ja kannustusta myös erilaisista työelämän ja harrastusten piirissä syntyneistä naisverkostoista. Hyviä verkostoja syntyy kaikkialla siellä missä ihmiset kohtaavat, koulussa, hiekkalaatikolla tai kokoustuolla.

Vihreät Naiset kannustaa naisia innostamaan, tukemaan ja kuuntelemaan toisiaan.

Vaadimme, että

- tasa-arvolain kiintiöpykälän henkeä sovelletaan myös kunnanhallitusten, valtuustojen ja lautakuntien puheenjohtajuuksiin. Myös työryhmiä ja ohjausryhmiä perustettaessa on huomioitava sukupuolten välinen tasa-arvo.
- eduskunnassa kuin asiantuntijoita lähettävissä tahoissakin kiinnitetään huomioita sukupuolten välisen tasa-arvon toteutumiseen myös valiokuntakuulemisissa. Eduskunnan tulee ottaa huomioon sukupuolien näkökulma kaikessa toiminnassaan.
- Suomi esittää EU-komissaariksi sekä naiset miehehdokasta.
- kaikissa valtuustoissa ja maakuntien liitoissa hyväksytään eurooppalainen tasa-arvon peruskirja.
- ilmastonmuutoksen sukupuolivaikutuksia tutkitaan, ja että Suomen kehitysyhteistyömäärärahoista rahoitettaviin ympäristöalan hankkeisiin sisältyy aina sukupuolivaikutusten huolellinen arviointi.
- naisten, vanhusten ja lasten mahdollisuuksia yhdyskuntasuunnitteluun on parannettava. Uudet asuinalueet on suunniteltava niin että joukkoliikenteen käyttö on helppoa ja edullista. Haja-asutusalueilla tulee ylläpitää toimivaa joukkoliikennettä esim. tilaustakseilla ja kutsubusseilla.
- energiansäästöä ja uusiutuvien energialähteiden käytön lisäämistä.
- kaikki kuntien korjaus- ja uudisrakentaminen on energiatehokasta ja uudet asuinalueet rakennetaan matalaenergiaratkaisuihin. Kaikkien kuntien on myös tehtävä tavoitteellinen ja seurantakelpoinen ilmastonmuutosstrategia.
- kouluissa ja muissa julkisissa työpaikoissa on lounaalla tarjolla myös kasvisruokavaihtoehto ja lisäksi tulee olla yksi kasvisruokapäivä vähintään kerran viikossa. Ruoan hankinnassa on suosittava lähi- ja luomuruokaa.
- tasa-arvovaltuutetun toimiston resursseja tulee huomattavasti lisätä nykyisestä, jotta tasa-arvovaltuutettu voisi aktiivisemmin valvoa samapalkkaisuuden edistämistä sekä tasa-arvolain noudattamista.
- yhdenvertaisuuslakia uudistettaessa vähemmistövaltuutetun toimiston toimenkuvaan lisätään myös seksuaalivähemmistöjen syrjinnän valvominen ja siihen puuttuminen.
- työntekijä- ja työnantajajärjestöt varmistavat naisten osuuden myös johtotehtävissä esimerkiksi kiintiöiden kautta.
- sukupuolikiintiöt tulevat valtion omistamien yhtiöiden hallituksiin. Vihreät Naiset edellyttää, että työpaikoilla on kehitettävä työn ja perheen yhteensovittamista helpottavia käytäntöjä kuten joustavia työaikoja. Näin voidaan edistää perheellisten naisten urakehitystä ja edesauttaa vanhemmuuden tasa-arvoista jakamista.
- vanhempainvapaajärjestelmä tulee muuttaa siten, että 5 kuukautta vanhempainvapaasta annetaan äidin käyttöön, 5 vanhempien yhteiseksi jaettavaksi ja 5 kuukautta isän käyttöön. Edellä mainittu vanhempainvapaajärjestelmä tulee ulottaa myös samaa sukupuolta olevien vanhempien perheisiin.
- hoitovapaajärjestelmää tulee muuttaa vastaavasti niin, että alle 3-vuotiaan lapsen hoitovapaasta annetaan 1/3 äidin käyttöön, 1/3 isän (tai synnyttäneen äidin muun puolison) käyttöön ja 1/3 vanhempien yhteiseksi jaettavaksi. Yhden vanhemman perheissä sekä vanhempainvapaan että hoitovapaan tulee olla täysmääräisesti lapsen ainoan vanhemman käytössä.
- koulujen tasa-arvotyötä ja koulutuksen segregaation purkamista tulee edistää systemaattisesti koulujen opetussuunnitelmia uudistettaessa. Opettajille pitää järjestää säännöllisesti tasa-arvo- ja suvau- sukupuolivaikutusten arvioinnin koulutusta.
- maahanmuuttajanaisten erityistarpeet on huomioitava ja heille on tarjottava joustavaa ja heidän tarpeisiinsa sopivaa koulutusta ja toimintaa.
- Sosiaali- ja terveysministeriö tekee selvityksen perheiden sisäisestä tulojen ja menojen jakautumisesta.
- lapsilisän yksinhuoltajakorotusta ei oteta tulona huomioon toimeentulotukea myönnettäessä niissä perheissä, joissa asuu vain yksi aikuinen.
- lainsäädännön korjaamista avoparien oikeudenmukaisen kohtelun varmistamiseksi yhteistalouden purkautuessa.
- yrittäjän sairauspäivärahan karenssi-aika lyhenee yhteen päivään ja valtion tukemat kuntoutukset ja lomat tulevat yrittäjille samaan tapaan kuin maatalousyrittäjillä.
- vanhemmuuden kustannukset jaetaan tasan kaikkien työnantajien kesken.
- hallituksen tasa-arvo-ohjelmassa naiseen kohdistuvan väkivallan vastaisen ohjelman voimaansaolo ulotetaan yli hallituskausien, jotta työn jatkuvuus turvataan.
- viranomaisille tulee järjestää erityistä koulutusta, jotta seksistinen todistelu tunnistettaisiin paremmin ja osoitettaisiin myös tuomioistuinerusteluissa kielletyksi.
- turvakotien rahoitus turvataan ja niiden määrää tulee Suomessa lisätä vastaamaan tarvetta ja kansainvälisiä suosituksia. Lisäksi kuntien tulee huolehtia, että väkivallan tekijöille että väkivaltaa kohdanneille on saatavilla riittävästi palveluita ja neuvontaa.
- poliisin ja syyttäjän on otettava vakavasti vuonna 2006 tehty uusi rikosnimike seksinostosta parituksen ja ihmiskaupan uhreilta ja selvitettävä näitä rikoksia niin, että myös oikeuskäytäntöä muodostuu.
- Suomeen säädetään Ruotsin ja Norjan mallinen seksinoston kokonaan kieltävä laki.